

Ympäristöministeriö
PL 35 00023, Valtioneuvosto
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite Lausuntopyyntö 5.7.2013 (Dnro YM028:00/2011)

**Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräiden maa- ja puutarhataloudesta
peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta**

Esityksen vaikutuksista yleisesti

Pohjois-Savon ELY-keskus on tarkastellut asiaa kokonaisuutena ottaen huomioon ehdotuksen ympäristönsuojelullisten vaikutusten lisäksi sen, että uudella asetuksella todennäköisesti on suoria vaikutuksia maataloussektorin taloudellisiin toimintaedellytyksiin. Näiden kahden tekijän yhteensovittaminen on nyt kyseessä olevassa tapauksessa erityisen tärkeää.

Maa- ja metsätalousministeriö ja maaseutuvirasto ovat jättäneet eriävät mielipiteet asetulusonnosta valmistelleen työryhmän raporttiin. Pohjois-Savon ELY-keskus yhtyy näihin eriäviin mielipiteisiin tarkasteltaessa asetuksen vaikutuksia maatilatalouden yrittäjätoiminnan harjoittamiseen. On selvää, että nyt esitetyssä muodossaan uusi asetus tulee asettamaan viljelijöille lisävelvoitteita. Tärkeää onkin, että asetulusonnoksen taloudelliset vaikutukset selvitetään tarkoin. Samalla tulee myös selvittää mahdollisuudet kompensoida taloudellisia vaikutuksia nykyisen tukijärjestelmän puitteissa.

Asetulusonnos oletettavasti lisää valvonnan työmäärää. Tärkeää on, että ehdotuksen vaikutuksia arvioidaan myös tästä näkökulmasta. ELY-keskusten valvonnan resurssit ovat jatkuvasti vähentyneet samalla kun tehtävien määrä on lisääntynyt. Valvonnan työmäärää kasvattavaa sääntelyä ei tulisi lisätä ilman, että valvontaan voidaan osoittaa riittävät resurssit.

Sääntelyn tavoitteet ovat kuitenkin ympäristönsuojelullisia ja tämän vuoksi asetulusonnosta tulee arvioida tästä näkökulmasta käsin. ELY-keskus pitääkin ensisijaisen tärkeänä erityisesti sijoittavan lannanlevityslaitteiston käytön lisäämistä peltoviljelyssä. Tällä voidaan saavuttaa paitsi ympäristönsuojelullisia myös kasvintuotannollisia hyötyjä. Lisäksi sääntelyllä tulee edistää lannan levitystä kasvukaudella tapahtuvaksi siten, että ravinteet saadaan mahdollisimman tehokkaasti niitä sitovan ja käyttävän kasvuston hyödynnettäväksi. Sääntelyllä tulee myös pyrkiä edistämään ravinteiden kierrätystä.

Kommentit yksittäisiin säännöksiin:

Määritelmät (3 §)

Määritelmiin on otettu mukaan määritelmät *tiivispohjaisen alusta* ja *vesitiivis*. Kuitenkin 5 §:n 3 momentissa puhutaan *tiivisrakenteisesta alustasta*. Asia on syytä selvittää.

Useissa säännöksissä (esim. 5 ja 11 §:t) viitataan eläinryhmään tuotantoeläimet. Tulkinnallisten epäselvyyksien vähentämiseksi tarpeellista olisi määritellä ainakin se, mitkä eläinryhmät tuotantoeläimiin lasketaan. Tiettyjen eläinryhmien, esim. harraste- ja terapiaeläimet, lannankäsittelyn ja varastoinnin jääminen puutteelliseksi ei vastaisi sääntelyn tavoitteita.

Lannan varastointi (5 §)

Lannan luovutuksen tukemisella voidaan merkittävästi edistää ravinnekierrätystä, joten asiaa ei tule liikaa vaikeuttaa. Vastaanottavan tilan lantavaatimusten tarpeellisuutta onkin syytä harkita myös tämä seikka huomioon ottaen. Lannan varastointitilavuuteen tulee olla mahdollista sisällyttää myös sellaiset tilalle vuokratut lantavarastot, joiden soveltuvuus varastointiin voidaan asianmukaisesti selvittää ympäristölupamiettelystä.

Säännöksestä tulisi käydä selvästi ilmi, että myös jaloittelutarhoista ja jaloittelualueelta kerättävälle lannalle on oltava tilalla lantavarastotilavuutta. Eläinsuoja, esimerkiksi pihattotyyppinen hevostalli, tarvitsee myös lantalan tarhasta kerääntyvälle lannalle.

Säännöksessä on tarpeellisesti määrätty enimmäisaika lannan varastointiin pellolla. Tarpeen olisi myös määrätä varastoinnissa käytettävät minimietäisyydet vesistöistä ja lohkorajoista.

Varastointia koskevat rakenteelliset vaatimukset (7 §)

Vaatus lietalentaloiden kattamisesta kiinteällä katteella tarkoittaa merkittävien lisäinvestointien tarvetta toiminnanharjoittajille. Tämän vuoksi tulee tarkoin harkita vaatimuksella saatavaa ympäristönsuojeluetua suhteessa taloudellisiin kustannuksiin. ELY-keskuksen tämänhetkisen näkemyksen mukaan kattamiskysymys voitaisiinkin ratkaista tapauskohtaisesti ympäristöluvan myöntämisen yhteydessä. Näin toimenpiteet voitaisiin kohdistaa tiloille, joilla kattamisesta saadaan aidosti merkittävää ympäristönsuojellusta hyötyä.

Säännöksen 3 momentissa on esitetty, että rakenteiden ja laitteiden tulee olla sellaisia, että lannan siirron, käsittelyn ja varastointitilan tyhjennyksen aikana ei tapahdu vuotoja. Kuormaaminen tulee tehdä tiivispohjaisella alustalla. Yleinen käytäntö on ollut, että lantaa kuormataan ja välivarastoidaan myös peltoalueella. Tällainen toiminta edistää sijoittamista ja ravinteiden kierrätystä. Tämä tulisi ottaa huomioon pohjarakennevaatimuksia asetettaessa.

Kuivalannan varastointi (patterointi) poikkeustilanteessa (8 §)

Luonnoksessa esitetyn alkutalvea koskevan patterointikiellon (16.10 - 31.1) perusteet jäävät epäselväksi. Aikarajoitus kuitenkin lisää valvonnasta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa sekä tiloille aiheutuvia kustannuksia pohjoisemmilla alueilla (mm. lumimassan siirtely). Patteroinnin määräaikaa tulisi tarvittaessa tapauskohtaisesti voida pidentää, jotta ravinteiden kierrätystä ei liikaa hankaloitettaisi. Käytännössä tällaisia poikkeustapauksia voivat olla esimerkiksi eläintautitapaukset tai muu vastaava ylivoimainen este tilalla. Kyseessä olisi nimenomaisesti aina poikkeus ja ylivuotiselle patteroinnille tulisi hakea lupa kunnan viranomaiselta.

Säännöksessä esitetään, että vain kuivalantaa voidaan poikkeuksellisesti patteroida aumassa. Tilalta syntyy myös muita jätteitä, joiden käsittely kuivalannan seassa on työteknisesti järkevää (yhteislantalat). Varastointi tulee olla mahdollista myös siis kuivikelannalla, separoinnissa syntyvälle kuivalantajakeilla sekä lannan ja rehujätteen seokselle.

Lannoitteiden käyttö (10 §)

Ympäristönsuojelun näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää on tehostaa sijoituksen tai muun toimivan muokkaavan lannanlevityslaitteiston käyttöä maataloudessa. Levitysaikojen tulee tukea kasvukautisen levityksen lisääntymistä.

Todellisiin peltokaltevuuksiin perustuvat levitysrajoitukset ovat myös tarpeellisia ja toteuttamiskelpoisia. Todellisista peltokaltevuuksista on jo olemassa tietoaineistoja SYKE:n vesistömallijärjestelmässä. Järjestelmän sisältämät tiedot tulee ehdottomasti siirtää myös viljelijöiden käyttämiin tietokantoihin. Muussa tapauksessa asia jää tulokinnanvaraiseksi ja valvonnallisesti toimimattomaksi. Ehdotukseen (10 § 6 momentti) otettu yleinen kaltevuusprosentti (6 %) on asianmukainen ympäristönsuojelun näkökulmasta tarkasteltuna.

Viljavuusluokka lannoitettaessa huomioon otettavana tekijänä tulee säilyttää, koska se olennaisesti vaikuttaa lannoitustarpeen oikeaan määrittämiseen.

Typpilannoitemäärät (11 §)

Kasvilajiryhmien lannoitusmääriä koskeva taulukon tarkkuusluokkaa tulisi vielä tarkastella ottaen huomioon se, että liian hienopiirteisesti jaoteltu ryhmitys lisää tahattomien virheiden määrää lannoitemääriä laskettaessa ja heijastuu tätä kautta myös valvontaan.

Syksyisin 1.9. alkavaksi esitetty liukoisen typen rajoitus (30 kg/ha) on ympäristönsuojelun kannalta hyvä asia, mutta lisää lannan varastointitilan tarvetta.

Fosforilannoitemäärät (12 §)

Vesiensuojelun näkökulmasta ELY-keskus pitää oikean suuntaisena, että sääntely ulotetaan koskemaan myös fosforia. Vesien tilatavoitteiden lisäksi fosforin ottamista mukaan sääntelyn piiriin puoltaa myös se tosiasia, että fosfori on sisävesillä useimmiten ns. minimiravinne.

Ravinnepitoisuuksien määrittäminen (13 §)

Maaperän lannoitus ja lannoituksen toteuttaminen tulee perustua epäselvän sekamallin sijasta joko toiminnanharjoittajan teettämään ravinneanalyysiin tai selkeisiin keskiarvotaulukoihin. Ravinneanalyysi tulee määrittää lannan ohella myös muista lannoitteista, mikäli kyse ei ole kaupallisesta tuotteesta, jolle on jo määritetty ravinnearvo valmistajan toimesta.

Toiminnanharjoittajan kirjanpitovelvollisuus (14 §)

Toiminnanharjoittajan tulee lannoituksen lisäksi pitää kirjaa lannan varastoinnista patterissa, lannan multaamisesta ja lohkoilla olevista suojakaistoista.

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat asiantuntijat Pohjois-Savon ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta: Maatalouden asiantuntija Vuokko Mähönen, hydrobiologi Veli-Matti Vallinkoski ja yksikön päällikkö Kaisa

Mikkonen. Elinkeinot, työllisyys, osaaminen ja kulttuuri –vastuualueelta lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Juha Ikaheimo ja yksikön päällikkö Pekka Kärkkäinen.

Jari Mutanen
johtaja

Juha Perho
ylitarkastaja